

([Време](#), 14. 7. 2011)

Како је афера због прислушкивања око 4000 људи натерала Руперта Мардока, осамдесетогодишњег аустралијско-америчког медијског могула, "некрунисаног краља Британије", да угаси новине основане још у време краљице Викторије, чији тираж износи 2,6 милиона читалаца, које су биле одскочна даска за његову каријеру медијског барона

Са осећајем за штампу наслеђеним од свог оца, Руперт Мардок, коме контроверзе нису стране, преузео је "News of the World" 1969. године и охрабрио примену таблоидне формуле сензационалистичког разобличавања познатих – *name and blame*, именуј и оцрни. Сад се клатно јавног расположења променило и политичари се спремају да узврате ударац. Бивша империја, против медијске корпорације.

"News of the World" је 1973. изазвао политички потрес када је објавио причу о аристократском торијевском министру лорду Ламбтону како, у кревету с проституткама, пуши дрогу. Ламбтон се после тога повукао с положаја – у своју италијанску палату *Вилл а Цетинале* из ХВИИ века, са љубавницом Клер Ворд.

Причу о сексу с двома мушким проституткама с којима је опходио познати британски политичар и члан парламента Марк Ватен лист је објавио 2006. Објавио је и причу о томе да је малолетни принц Хари активно употребљавао лаке наркотике и алкохол.

"News of the World" је 2008. године на насловној страни објавио и причу о садо-мазохистичкој "наци-журци", Макса Мослија, бившег шефа Формуле 1, иначе сина Освалда Мослија, некадашњег лидера британских фашиста. Таблоид је тврдио да су проститутке носиле затвореничке униформе, а да је Мосли говорио немачки. Мосли је добио 60.000 фунти одштете због клеветничког описа те журке.

Џејмс Мардок (син Руперта Мардока и доскора помињан као потенцијални наследник

империје, сада пред кривичним гоњењем), оценио је да је бренд таблоида "News of the World" "токсичан" и упрљан. Има једна стара анегдота о том бренду.

ДА НЕ ВИДИ КУВАР: Фредерик Гринвуд (1830–1909), издавач листа "Pall Mall Gazette", новинар и писац, срео је једном у свом клубу лорда Џорџа Ридела, адвоката, власника новина и јавног радника који му се у конверзацији похвалио да је власник сопствених новина. "*Oh, do you? What is it?*" "Зове се 'News of the World', послаћу вам примерак", одговорио је Ридел и сутрадан му послао новине, а у следећој прилици га питао шта мисли о том његовом листу. Гринвуд је одговорио: "Погледао сам га, и бацио сам га у корпу за смеће – а онда сам помислио да ако га ту оставим, може да га прочита мој кувар, па сам га спалио."

"News of the World" је оригинално 1. октобра 1843. успостављен као лист за три пенија, најјефтинији лист тог времена. Штампан је у такозваном новинском формату (*broadsheet*). Ослањао се на транскрипте полицијских саслушања, полицијске описе бордела и на уличне гласине. Лист је 1984. трансформисан у таблоидни формат (430 × 280 мм) када је појачано такозвано копање по животима славних и богатих, по секс скандалима, рубрикама познатим у новинарском жаргону као

News of the Screws

и

Screws of the World

. Националне и локалне звезде често су приказиване као наркомани, сексуалне наказе, или криминалци. На албуму Битлса

Аббеу Роад

, Џон Ленон у песми

Полутхене Пам

пева: "Она је била таква врста девојке која прави 'News of the World', да, можете рећи да је била атрактивно грађена." Група

The Jam

у песми

News of the World

има стих "Не верујте ништа. Сазнајте сами. Проверите пре него што проширите.

News of the World

."

Једно британско истраживање показује да мање од десет одсто људи верује да новине као што су "Sun", "Mirror" или "Daily Star" објављују истину. Не верују, али купују.

Многи су их тужили, или су најављивали тужбе за клевету уз захтев за одштету од 100 до 200.000 фунти: од Дејвида Бекама, фудбалера Рунија, до Анђелине Жоли. С неким су се нагодили, неким су платили, а некада су осуђени за кривоклетство. Пошто судски трошкови нису занемарљиви, да би се обезбедила видео или фотографска евиденција за трачеве о "онима са ТВ-а", ослонац је често тражен у инсајдерима, у телефонском прислушкивању и у полицијским изворима.

ХЕРСТ И ПУЛИЦЕР: Профил таблоида, који су некада називани и жута штампа, развијен је иначе још 1895-1898. у чувеним биткама између листа "News of the World" Џосефа Пулицера и листа "New York Journal" Вилијама Рандолфа Херста. Оба листа су оптуживана од стране критичара за сензационализовање вести ради повећања тиража, а оба власника су оставила неизбрисив траг у историји новинарства. По Пулицеру је названа престижна новинарска награда, а иза Херста је остала успомена на популистичко подржавање "малог човека".

"Класична" таблоидна формула, иначе, подразумева да се објављују сензационалистичке криминалне сторије. Још од Херста и Пулицера такво новинарство је повезано с полицијом која често храни булеварску штампу да би јој она припремила терен. Сад се испоставило да полицију плаћа Мардок. Мардока, који је тежак 6,2 милијарде долара, неки описују као побуњеника и контраша, увек на страни малог човека против либералне елите. То је иначе део таблоидне хokus-покус формуле, мало демагогије, мало повлађивања војеризму, уз осветничко оговарање "оних горе".

Једно правило, примењиво на ту тему, каже: "Не треба да се љутите на лава зато што хоће да вас поједе." У Британији су, како изгледа, дуго слегали раменима због сазнања да су репортери таблоида систематски прислушкивали мобилне телефоне политичара и угледних личности како би дошли до ексклузивних информација. На који начин су прислушкивали, није објављено. "Irish Daily Mirror", ирски лист у британском власништву, још је 1998. године објавио да гласовне поруке ирских политичара могу да се слушају просто окретањем њихових бројева и притискањем дирке 0000.

ПОШТА УБИЈЕНЕ ДЕВОЈЧИЦЕ: Понекад су границе етичког прикупљања чињеница развучене да би се нагласило да новинари не треба да имају много обзира према интегритету представника естаблишмента, када је у питању јавни интерес.

Сада је дара превршила меру – испоставило се да су ови Мардокови прислушкивали све

редом од чланова династије до рођака жртава терористичких напада у Лондону 7. јула 2005. и породице погинулих британских војника, што је изазвало масовну моралну индигнацију.

Особито је поразио публику следећи случај: Године 2002. у једном градићу у грофовији Суреј нестала је тринаестогодишња ученица Мили Даунер. Уплашена родбина засула је несталу девојчицу телефонским позивима, толико да је њена говорна пошта била препуњена и није могла више да прима нове поруке. Изненада, све старе поруке су биле избрисане и родбина је била захваћена екстазом радости – можда је Мили обрисала поруке, значи жива је!

Међутим, ускоро је пронађено мртво тело те девојчице. Тек 2011. разјашњено је да је њена говорна пошта била незаконито брисана по налогу новинара таблоида "News of the World". Недостајало им је материјала за причу.

Нема индиција, а ни тврдњи, да је исти метод безобзирног неетичког прикупљања чињеница коришћен у другим деловима Мардокове корпорације која укључује "New York Post" и "Wall Street Journal" у САД, као ни у листовима "Australian" и "Daily Telegraph", а ни у стотинама локалних листова од Калгарија у Канади до Перта у Аустралији – али ко ће сада веровати да није. Мардокова медијска империја обухвата иначе тиражне листове, локалну штампу, телевизијску продукцију, сателитске и кабловске мреже. Зона деловања: Аустралија, Нови Зеланд, Велика Британија, Италија, источна Европа, Јужна Америка.

Неки социолози медија закључују да ако уредници и новина циркулишу унутар корпорације као што је Мардокова *News Corp*, онда је могуће да таква пракса иде с њима и да се шири свуда.

КОНТРОЛА ШТЕТЕ: Неки Мардокову одлуку да угаси обрукане новине повезују и са чињеницом да је неколико великих компанија одбило да се оглашава у поменутом таблоиду. Већина извештача сматра да је Руперт Мардок затворио радњу таблоида "News of the World" само да би га претворио у жртвено јагње, као "контролу штете", не би ли повећао шансе да преузме БскуБ, кабловску ТВ мрежу, што је сада доведено у питање. За "News of the World" ће лако, пребациће публику на недељно издање свог таблоида "Сун", пошто се глад за трачом и сензацијом не може угасити.

"Контрола штете" за сада не даје жељени резултат. По медијским извештајима ствари постају све горе и горе за Мардову империју, па чак Џејмс Мардок — шеф холдинга *News Corp's international*

, донедавно виђен као наследник империје свог тате Руперта Мардока — може да се суочи с кривичним процесом у Британији, а и у САД на основу антикорупцијских закона. Лист "Economist" пише и о томе да је Мардок можда избегавао плаћање пореза на добит компанија, пошто има експозитуре на егзотичним острвима.

Америчко држављанство Руперт Мардок је узео 4. септембра 1985. зато што амерички закон не забрањује власништво над новинама и ТВ мрежама истовремено, али одређује да само амерички држављани могу да поседују ТВ станице. Мардок је 1985. купио филмски *20th Century Fox*; а 1986. године купио је шест телевизијских станица, што је био нуклеус за његову *Fox Broadcasting Company*.

Двехиљадитих постао је водећи светски инвеститор у сателитску телевизију, филмску индустрију и у интернет, и куповао је америчке листове. Омогућио је да његова *News Corp*

. у САД поседује

Fox News

, "Wall Street Journal" и "New York Post".

ТАБЛОИДНА ПОЛИТИКА: Руперт Мардок је, према Форбсовој листи најбогатијих Американаца, 38. по богатству у САД и 117. на свету, умешан је у политику — као што је Мардова медијска империја разграната широм света, тако су разгранате и његове политичке везе. У Америци, Мардок је помагао Хилари Клинтон у њеној кампањи за реизбор за Сенат 2006. На питање да ли ће његов "New York Post" подржати Барака Обаму, без колебања је рекао да је Обама *rock star*. После је у хотелу Валдорф-Асторија у Њујорку срео Обаму (који се томе у почетку опирао и био хладан и дистанциран), као што је срео све америчке председнике почев од Харија Трумана. Добро се споразумевао и са канадским конзервативним премијером Стефеном Харпером.

У Британији, Мардок је, кажу, помагао изборним победама Маргарет Тачер и Џона Мејџора. Претходна лабуристичка влада је такође развила црвени тепих за Мардока — 1995, бивши британски премијер Тони Блер, тада још опозициони лидер, летео је чак у Аустралију да сретне Мардока и наговори га да подржи лабуристе. Мардови листови су се држали неутрално према Блеру, или су му били наклоњени. Када је Блер "нове лабуристе" померио према центру, Мардок је објавио да је и сам постао "либертаријанац".

Кад је Блер пао, лист "Independent" је наговештавао да би му Мардок могао понудити место у хијерархији своје империје. И бивши британски премијер Гордон Браун је с Мардоком имао "редовну комуникацију" а његов представник за штампу је изјављивао да нема ничег необичног да премијер разговара с Мардоком. Сада је Браун изјавио да је шокиран вестима о прислушкивању, а након што је "Gardian" објавио сазнања да је Мардова корпорација сакупила детаљне информације и о Брауновом озбиљно болесном сину и Браунова супруга је изразила ужаснутост због задирања у приватну сферу.

Супруга Леса Хинтона, Кејт, некадашња је сарадница Гордона Брауна. Живе на источној страни Менхетна, у кући с џакузијем. Висок и елегантан, проницљив, с наочарима без оквира и таласима сребрнкасте косе, Хинтон је десна рука, најближи сарадник, "дугогодишњи поручник" Руперта Мардока. Био је на челу корпорације *News International* у време прислушкивања, а сада води њујоршки

Dow Jones

&

Co

., америчку грану Мардокове

News Corp

, успостављену након што је Руперт Мардок купио "Wall Street Journal".

Хинтон је целог живота радио с Мардоком, почевши као репортер у листу "Adelaide News".

Анегдоте кажу да је Мардоку "доносио сендвиче", а после се попео у хијерархији. У Британију није долазио последњих шест месеци да не би скретао пажњу на себе, а пред британским парламентарним комитетом одговарао је преко линка из Њујорка, 2007, а и у септембру 2009. уверавајући посланике да је с "британским таблоидом" све у реду.

ПРОМИНЕНТНИ ГОСТИ: На опште изненађење, Мардок је био међу првим личностима позваним да се сретну с новим торијевским британским премијером Дејвидом Камероном, само неколико сати после његове изборне победе. Камерон није помињао контакте са Мардоком, али је регистру Доњег дома пријавио да је користио приватни авион *Gulfstream IV* Мардовоког зета Метјуа Фреуда, што је процењено као поклон вредан 30.000 фунти.

Дејвид Камерон је у августу 2008. прихватио возњу приватним авионом да би ишао на приватни разговор с Мардоком на његовој јаhti *Rosehearty*. Други гости на таквим друштвеним догађајима (у новоговору "

social events

") укључили су тадашњег комесара ЕУ за трговину лорда Манделсона, руског олигарха Олега Дерипаску и друге. И аустралијски премијер Кевин Рад је вечерао с Рупертом Мардоком у Њујорку после једносатног разговора у згради његове

News Corporation

.

Камеруна сада лабуристичка опозиција прозива зато што је за шефа уреда за комуникације у Даунинг стриту 10 поставио Ендија Кулсона, некадашњег уредника Мардовога сада угашеног таблоида (ухапшен је у петак 8. јула под сумњом за прислушкивање и корупцију).

Критикован од стране опозиционог лабуристичког лидера Еда Милибанда, премијер Камерон је изјавио да је одлука о ангажовању Кулсона, након што је овај забрљао, његова лична, и да преузима одговорност за то што му је дао другу шансу. То наноси штету Камеруну као политичару који је флертовао с Мардоком и који је купио "кварну робу".

На политичком нивоу показало се да наследник Тонија Блера примењује исте прљаве методе у комуникацији, које је примењивао овај политичар чије име изврћу у реч лажов. У најмању руку обојица су се ослањала на новинаре таблоида: први је имао Алистера Кембела, који је поднео оставку 2003, после судске истраге о смрти владиног стручњака за оружје Дејвида Келија, који је "дотеривао" обавештајне извештаје да би створио атмосферу за почетак рата у Ираку, а други Кулсона, бившег новинара таблоида.

По запажању Брајана Качарта са Универзитета Кингстон у Лондону, остаје чињеница да је Мардову подршку уживала свака британска влада, изабрана у последњих 25 година.

"Он је некрунисани краљ наше земље", оцењује Јасмин Алибаи-Браун, из листа "Independent".

НЕКРУНИСАНИ КРАЉ: "Пустили смо једног човека да успостави доминацију над нашим националним животом", грмео је у парламенту лабуриста Крис Брајант. "Ниједна земља не би дозволила једном човеку да узме четири национална листа, другог по величини емитера, монополе на приказивање филмова, и на спортска права. Ни Америка, колевка агресивних предузимача то не би дозволила..." "

Кад је купио "News of the World", Руперт Мардок је, иначе, изјављивао да је он британски и да ће остати толико британски колико су то ростбиф и јорширски пудинг. Руперт Мардок 1998. ипак није успео да купи фудбалски клуб Манчестер зато што је комисија за заштиту конкуренције закључила да би то "угрозило конкуренцију у радиодифузној индустрији и квалитет британског фудбала".

Брајан је нападао Мардока да је користио своје новине да заплаши људе који угрожавају његове медијске интересе, да је фаворизовао на све могуће начине посебно политичке партије зарад осигуравања својих финансијских интереса. Судећи по медијским извештајима, многи политичари и јавне личности су се плашили спремности таблоида "News of the World" да уништи свачију репутацију.

Неки кажу да је епоха "медија-кратије" наступила у Британији на почетку двадесетпрвог века и да то верно осликава онај случај када је премијер Џон Мејџор позвао телефоном уредника булеварског листа "Sun" Келвина Мекензија. У то време неочекивано је почињала финансијска криза. Премијер се интересовао шта ће сутра бити на насловној страници. Уредник је одговорио: "Господине премијеру! Под столом ми стоји канта с помијама. Сутра ћу је на првој страни ја изручити на вашу главу!"

Однос између политичара и таблоида сада се описује као *too close, too cozy*, сувише близу, сувише удобан, а они су под притиском да престану да се додворавају штампи и да проговоре када уоче злоупотребе. Премијер Дејвид Камерон је био приморан да нареди две одвојене истраге — једну о скандалу телефонских прислушкивања, а другу о понашању британске штампе. Полиција је почела да хапси.

Чују се примедбе о томе да се током скандала који је трајао неколико година, нису показале ефикасним ни комисија за приговоре штампи ни унутрашња полицијска контрола. Политичка и медијска елита испреплетане и међусобно корумпиране тешко

Кад Руперт Мардок убија таблоид

Пише: Милан Милошевић
субота, 16 јул 2011 10:52

излазе из загрљаја. То је можда глобални феномен: таблоиди су се разуздали, политичари су постали таблоидни овисници. У време када је политика постала таблоидна, једна афера показује како и медији, као четврта грана власти, контролори власт, могу да буду опасни по јавно здравље.